

SIC TRANSIT

(Τέλος)

Εἰς τοῦ πλουσίου συγγενοῦς

Ἐξάδελφε,

«Μὴ δυνήθεις νὰ ἐπιτύχω ἐργασίαν τινὰ μέ-
» χρι σήμερον, περιήλθον εἰς τὴν κατάστασιν,
» τὴν ὅποιαν εἶδες χθές, ἐπισκεφθεὶς τὴν ἐξαδέλ-
» φην σου. Κατήντησα νὰ μὴ δύναμαι νὰ ἀγο-
» ράσω οὔτε τὰ φάρμακά της.

» Φαντάσθητι λοιπὸν πόσον μεγάλην εὐεργε-
» σίαν θὰ μοὶ παρέξῃς, ἐὰν εὐαρεστηθῇς νὰ μὲ
» δανείσῃς πεντακοσίας δραχμὰς, τὰς ὁποίας θὰ
» σοὶ ἐπιστρέψω εὐθὺς ὡς εὕρω ἐργασίαν.

» Διὰ τῶν χρημάτων τούτων θὰ δυνηθῶ νὰ
» ἐνδύσω τὰ ριγούντα ἐκ τοῦ ψύχους παιδιά, καὶ
» νὰ νοσηλεύσω τὴν ἐξαδέλφην σου, ἥτις θὰ σὲ θε-
» ωρῇ σωτήρᾳ της.

» Βέβαιος ὅτι σύ, μετὰ τοῦ ὁποίου διήλθον τὰ
» εὐτυχέστερα τῆς ζωῆς μου ἔτη, τὸν ὅποιον καὶ
» πάντοτε ἐθεώρησα ὡς πραγματικὸν ἀδελφόν,
» δὲν θὰ μοὶ ἀρνηθῇς αὐτὴν τὴν χάριν, ὥς καὶ
» ἐγὼ οὐδέποτε ἠρνήθην τι εἰς σέ, παρακαλῶ νὰ

Ὁ Ἠγοούμενος τοῦ Ἀγ. Μηνᾶ.

» δεχθῇς ἐκ τῶν προτέρων τὴν διαθεβαίωσιν τῆς
» βαθυτάτης ἐγνωμοσύνης καὶ ἀφοσιώσεως ὅλων
» μας.»

«Ὁ Ἐξάδελφός σου»

— Αὐτὸ μᾶς ἔλειπε τώρα, νὰ συνάψωμεν καὶ
» δάνεια μὲ ἀφεργγύους. Πόσον εὐκόλῳ τὸ εὐρί-
» σκει ὁ κύριος! «Δός μου καὶ θὰ σοὶ τὰ ἐπιστρέ-
» ψω.» Καὶ ἂν δὲν μοῦ τὰ ἐπιστρέψῃ; νὰ χάσω
» ἐγὼ πεντακοσίας δραχμὰς καὶ νὰ τῆς φάγῃ
» αὐτὸς! Ὁραία δουλειά!

— Σὺ πταίεις, ποῦ ἐπῆγες εἰς τὸ σπῆτι
» του. Τί ἀνάγκη ἦτο νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇς.
» Ἐγὼ τοὺς ἀποφεύγω καὶ διέκοψα τὰς σχέ-
» σεις πρὸ ἐνός ἔτους. ἀκριβῶς διὰ νὰ μὴ μᾶς
» φορτώνονται καὶ μᾶς ζητοῦν.

— Ἀλλὰ δὲν ἐπῆγα ἐπίτηδες, φιλτάτη
» μου. Ἐπερνοῦσα, μὲ ἐχαιρέτησεν ἐκείνη ἀπὸ
» τὸ παράθυρον, ἐντράπηκα καὶ ἐμπῆκα. Ἀλλὰ
» μὴ στενεχωρῆσαι καὶ θὰ ἰδῇς τὴν ἀπάντη-
» σιν. Ἐψήθη καλὰ ὁ διάνους;

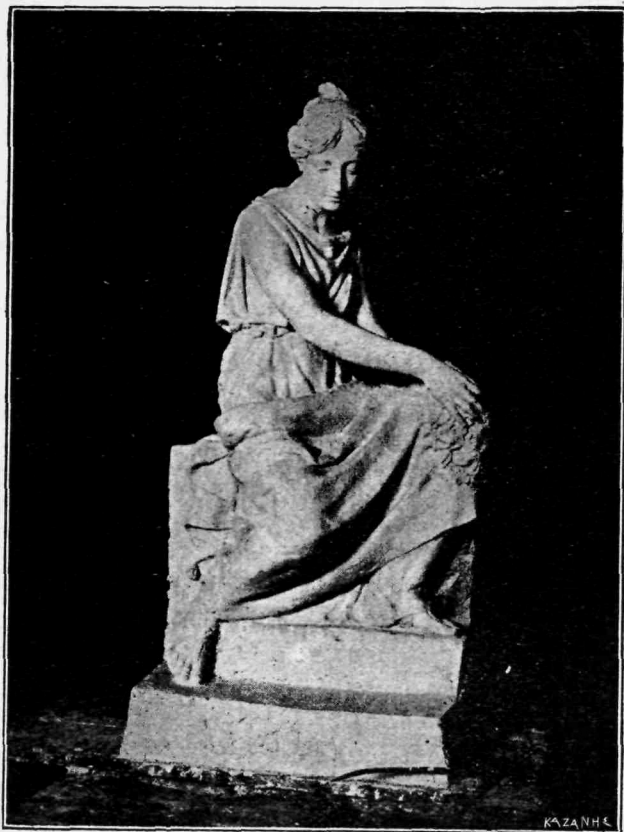
— Ὁραῖα. Ἐπῆρες εἰσιτήρια διὰ τὸ θέα-
» τρον;

Εἰς τὴν τρώγλην

«Κύριε Ἐξάδελφε! Δυστυχῶς ἔχω νὰ
» κόμω τόσας πληρωμὰς διὰ τὴν νέαν οἰκο-
» δομὴν μου αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα, ἔχω δὲ
» καὶ τόσας ἄλλας ἀνάγκας, ὥστε δὲν μοὶ
» περισσεύει οὔτε λεπτό. Λυποῦμαι πολὺ,
» διότι ἀδυνατῶ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω. Εἰς
» τὴν κυρίαν σας εὐχρησάνταν ἀνάρρω-
» σιν.»

Πρόθ.μος . . .

«ὦ, Θεέ μου, ἀπάντησις! . . . Καὶ αὐτὸς
» ἀκόμη! Ἐλησμώνησε καὶ αὐτὸς τὸ παρελ-
» θόν; Ἐλησμώνησε τὰς τόσας εὐεργεσίας
» μου; . . . Τετέλεσται! ὅλα τὰ στοιχεῖα
» συνώμοσαν ἐναντίον μου. . . Τὶ σπαραγμὸς,
» Θεέ μου, τί φορὶκή! . . . Αὐτό, αὐτὸ πρέπει
» νὰ γείνη, δὲν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος. . . Πρέ-

ΚΑΖΑΝΗΣ

Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ. Ἀνάγλυφον μνημείου Λομβάρδου.

πει νὰ ὑποστῶ καὶ αὐτὴν τὴν θυσίαν... Δυστυχισμένη γυναῖκα... κακέρμοιρα παιδιὰ μου, σὰς τὴν προσφέρω καὶ αὐτὴν, ἀλλὰ θὰ ζήσετε τάχα καλλίτερα;... Βέβαια, βέβαια, πρέπει νὰ τὸ κάμω· διὰ τὰ ὀρφανὰ πάντοτε εὐρίσκονται προστάται. Δὲν θὰ δυνηθεῖν νὰ ζήσουν αὐτοί, ἐὰν δὲν λείψω ἐγώ... Πρέπει, πρέπει.

— Ἐλα πιά, μητέρα, πεινῶ, δὲν ὑποφέρω.

— Κι' ἐγὼ πεινῶ μητέρα, τί θὰ φᾶμε;

— Ὅλοι πεινούμε, κι' ἐγὼ πεινῶ, ἔλα νὰ μᾶς δώσῃς ψωμί.

— Ἀφήστε τὴν μητέρα σας παιδιὰ μου, εἶνε ἄρρωστη, κοιμᾶται· μὴ φωνάζετε καὶ τὴν ἐξυπνᾶτε. Δυστυχισμένα παιδιὰ, κι' ἐγὼ πεινῶ... δὲν ἔχω πλέον οὔτε ψωμί.

— Πήγαινε νὰ μᾶς φέρῃς, πατέρα.

— Νὰ φέρῃς καὶ κάρβουνα, γιατί κρυώνουμε, κρυώνει καὶ ἡ μητέρα.

— Νὰ φέρω... νὰ φέρω... καὶ κάρβουνα...

— Νὰ φέρῃς ὅμως πολὺ ψωμί, γιατί πεινούμε πολὺ.

— Ναί, ναί, παιδιὰ μου, θὰ σὰς φέρω, θὰ σὰς φέρω. Ἐλᾶτε νὰ σὰς φιλήσω καί... πηγαίνω. Ἀκόμη θέλω νὰ σὰς φιλήσω πολὺ... πολὺ... Νὰ ἦσθε ὅμως φρόνιμα, νὰ μὴ πικραίνεται τὴν μητέρα καὶ νὰ τὴν ἀγαπάτε... Νὰ ἀγαπάτε πολὺ τὴν μητέρα σας, διότι ὑπέφερε πολὺ γιὰ σὰς, πάρα πολὺ· ἔπειτα δὲν ἔχετε καὶ κανένα ἄλλον...

— Πῶς δὲν ἔχομε, πατέρα, δὲν ἔχομε καὶ σένα;

— Ναί... ἔχετε κ' ἐμέ... ἔχετε κ' ἐμέ, ἀλλ' ἐγώ... θὰ πάγω νὰ σὰς φέρω ψωμί... Ἐλᾶτε πάλι νὰ σὰς φιλήσω...

— Ξεύρεις, πατέρα, νὰ μὴ μᾶς τὸ φέρῃς μόνος σου τὸ ψωμί, γιατί θ' ἀργήσῃς, ὡς ποῦ νὰ πάρῃς καὶ τὰ κάρβουνα, ἀλλὰ νὰ μᾶς τὸ στείλῃς.

— Ναί, κόρη μου, θὰ σὰς τὸ στείλω· θὰ τὸ φέρουν οἱ φιλόανθρωποι κύριοι καὶ αἱ φιλόανθρωποι κυρίες.

— Τόσοι πολλοὶ θὰ τὸ φέρουν;

— Ναί, παιδί μου, τόσοι πολλοί· ὅλοι ὅσοι κάμνουν τὸ καλόν, μόνον ὅταν γραφῇ εἰς τὰς ἐφημερίδας. Θὰ σὰς φέρουν καὶ φορέματα καὶ παπούτσια...

— Ἀλήθεια! ᾶ, τί καλά!

— Μὰ μὴ μὲ σφίγγεις τόσο, πατέρα... μὲ πονεῖ...

— Δὲν σὲ σφίγγω, παιδί μου, ἔλα νὰ σὲ φιλήσω, δὲν θὰ σὲ σφίξω πιά ποτέ, ποτέ...

— Μὰ γιατί κλαῖς ἔτσι, πατέρα;

† ΠΑΥΛΟΣ ΠΡΟΣΑΛΕΝΤΗΣ

— Κλαίω; Δὲν κλαίω, διατί νὰ κλαίω;

— Ναί, κλαῖς, ἄλλοτε δὲν ἔκλαιγες.

— Ναί, ναί, δὲν ἔκλαιγα, δὲν ἔκλαιγα...

— Πήγαινε λοιπόν, πατέρα, γιὰ τὸ ψωμί· ὅσο ἀργεῖς, τόσο πεινούμε.

— Ναί, ναί, ἐξέχασα... νὰ πάω... νὰ πάω...

"Ἐνα φιλάκι ἀκόμη... Δόστε μου καὶ σεῖς ἓνα φιλάκι... μὰ καλὸ, καλὸ... Ἐλᾶτε τώρα στὴν πόρτα νὰ σὰς βλέπω καί...

Β'.

Εἰς τοῦ τραπεζίτου.

— Ἐκεῖνος ὁ ὀχληρὸς δὲν θὰ σὰς ἐνοχλήσῃ πλέον.

— Ὅχι δᾶ, πῶς τὸ ἠξεύρεις;

— Ἡὐτοκτόνησε.

— Ἀλήθεια; Μπᾶ τὸν ἡλίθιον! Ἄμ' ἐφαίνετο ὅτι τοιοῦτο θὰ ἦτο τὸ τέλος του.—Πῶς εἶνε σήμερον τὸ συνάλλαγμα;

Εἰς τοῦ πολιτευτοῦ.

— Φίλος μου ἦτο, καθήκον ἔχω νὰ τὸν συνοδεύσω. Ἄν μάλιστα ἐπιτραπῇ κηδεῖα, θὰ εἴπω δύο λέξεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ ἐξυμνήσω τὰς ἀρετὰς του. Καὶ εἶχε πολλὰς ἀρετὰς ὁ δυστυχὴς καὶ μεγάλην ἀξίαν.

— Έγνώσθησαν οί λόγοι τῆς αὐτοκτονίας του ;
— Μά φαίνεται ὅτι ἔπαθεν ὁ υἱός του, διότι ἐδείξε πρό ἡμερῶν τοιαῦτα σημεῖα. Ἐγὼ μάλιστα τὴν ἡγνύοντα εἰς μίαν τελευταίαν συνέντευξιν καὶ τὸ προεῖπα ὅτι ἐκεῖ θὰ καταλήξῃ.

Εἰς τοῦ Ἱεράρχου

— Δὲν ἀκούω τίποτε. Ἡ Ἐκκλησία ἀποκηρύττει ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐπιβουλεύονται τὴν ζωὴν των, ἀχαριστοῦντες πρὸς τὸν Θεὸν ἀντὶ νὰ τὴν εὐγνωμονῶσι διὰ τὸ ὠραιότερον τῶν δώρων του. Κατ' οὐδένα λόγον ἐννοῶ νὰ ἐπιτρέψω τὰς εὐχὰς τῆς ἐκκλησίας εἰς αὐτὸν τὸν κολασμένον, τὸν ἄθεον, τὸν κατηραμένον !

Εἰς τοῦ πλουσίου συγγενοῦς.

— Καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος ἐγὼ νὰ ὑποβληθῶ εἰς θανάτου, διότι ἐκεῖνος ὁ παλαβὸς εἶχεν ὄρεξιν νὰ πετάξῃ τὰ μυαλά του εἰς τὸν ἀέρα ; Νὰ ἢ Ἀστynomία, νεκροφόρον ἔχει, ἃς τὸν πάρῃ καὶ ἃς τὸν θάψῃ.

— Ἀλλ' εἶναι συγγενής... διὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου...

— Ὅπως κάθε ἄνθρωπος, ἔχω καὶ ἐγὼ τὰς ἀρχάς μου. Εἶμαι κατὰ τῆς αὐτοκτονίας καὶ ὁ κόσμος δὲν θὰ εἰπῇ τίποτε, ἢ ἂν εἰπῇ, θὰ εἰπῇ «Εὖγε !»

Εἰς τὴν ἐφημερίδα.

« Ἄλλος πονηρὸς ἐγκέφαλος, ἄλλος τεμπέλης, ἄλλος ἄνανδρος πάλιν ἐτεμάτισε βιαίως τὴν ζωὴν του. Εἰς τὸ ἀπονενομημένον διάβημα τὸν ὠθησεν ἡ ἀνικανότης καὶ ἡ φυγοπονία του.

» Δὲν θὰ μᾶς ἀπαλλάξῃ τέλος πάντων ἡ Ἐπιστήμη καὶ τὸ Κράτος ἀπὸ τοῦ ἀλκοολικοῦ πατέρα καὶ τὰς ὑστερικές μητέρας, τοὺς φέροντας εἰς τὸν κόσμον υἱοὺς ἐκφύλους καὶ ἀνισαρρόπους, οἱ ὅποιοι συνταράττουσι καὶ συγκινοῦσι καθ' ἐκάστην τὴν κοινωνίαν μὲ τὰς παραφροσύνας των καὶ τοὺς τραγικοὺς θανάτους των ;

» Αἱ συνάδελφοι δὲν πρέπει ν' ἀναφέρωσι οὔτε τὰ ὀνόματα τῶν οὕτως οἰκτρῶς καὶ ἀνάνδρως τελευτώντων, ἀλλὰ νὰ ἀναγράφωσι χρονολογικῶς μόνον ἐκάστοτε τὸ γεγονός, παραδίδουσαι εἰς τὴν περιφρόνησιν τοῦ κοινῆς τὴν μνήμην αὐτῶν, ὅπως ἀποτρέπωσι τοιοῦτοτρόπως τοὺς φιλιδοξοῦντας τοιοῦτον τέλος ἀπὸ τοιαῦτα ἀπονενομημένα διαβήματα. »

Εἰς τὴν τρώγλην.

— Γιατί μὲ κυττᾷς τόσο ἄγρια, μητέρα, καὶ δὲν μοῦ μιλάς ;... Εἶσαι θυμωμένη μαζί μου ;... Ἐγὼ δὲν ἔκαμα ἀταξία. Ἐπεινοῦσα ὅλη τὴ νύχτα καὶ ἐκρίωνα καὶ δὲν εἶπα λέξι, γιὰ νὰ μὴ σ' ἐξυπνήσω...

— Σήκω, μητερούλα μου, νὰ μᾶς κτενίσῃς

καὶ νὰ μᾶς δώσῃς ψωμί, γιατί ὁ πατέρας μᾶς ἐγέλασε καὶ μᾶς ἄφησε νηστεία. Δὲν μᾶς ἀγαπάει πιά ὁ πατέρας...

— Ἀλήθεια, μητέρα, μᾶς εἶπε ἀπὸ τὸ βράδυ ὅτι θὰ μᾶς στείλῃ ψωμί καὶ τὸ ἡχομύνησε.

— Ναί μητέρα, καὶ ἐκοιμηθήκαμε νηστικά καὶ ἐγὼ ἐκλαιγα.

— Μὰ γιατί, μητέρα μου, δὲν μᾶς μιλεῖς ;

— Γιατί εἶσαι ἔτσι κρύα ;... Μητέρα... μίλησέ μου, μητερίτσα μου, πές μου ἓνα λόγο, πές μου πῶ ; νὰ σὲ ζεστάνω ;

— Βάλε με στὴν ἀγκαλιά σου, μητέρα μου, νὰ ζεσταθῶς...

— Ἀχ, Παναγία μου... εἶνε πεθαρμένη !

Sic transit.

ΗΛ. ΣΤ. ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ θ'. τεύχους).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Η ΜΟΥΣΟΥΑΜΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ

Ἄν εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ ἀξία ἐνός ἔργου ἀρχιτεκτονικοῦ δὲν προσμετρεῖται ἀπὸ τὴν ποσότητα τῶν λίθων καὶ ἀπὸ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐργασίας, ἢ Chilambara καὶ ἡ Ἑλλόρα δὲν δύνανται νὰ συγκριθῶσιν πρὸς τὰ μνημεῖα τὰ ὑπὸ τῆς μουσουλμανικῆς δυναστείας τῶν μεγάλων Μογγόλων ἐγερόθεντα. Εἰς αὐτά, πράγματι, πρὸς τὴν στερεότητα ὁ ἀραβικὸς χαρακτήρ ἤνωσε τὴν λεπτὴν ἀλήθειαν ἥτις τὰ διακρίνει καὶ τὴν παικίλην γλαφυρότητα, καὶ διὰ τῆς συνενώσεως ταύτης συνετελέσθησαν ἔργα ἑκτακτα, τὰ ὅποια καὶ ἐάν τις κρίνῃ ἐκ τῶν περιγραφῶν καὶ τῶν χαλκογραφιῶν, πρέπει νὰ κατατάξῃ μετὰ τῶν τελειοτέρων τύπων τῆς τέχνης. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ αὕτη εἶνε ἐφηρμοσμένη μεθ' ἴσης ἐπιτυχίας εἰς τὰ τζαμιά, εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ εἰς τὰ φρούρια. Τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς τέχνης ταύτης συμπίπτει μὲ τὴν δευτέραν πεντηκονταετηρίδα τοῦ δεκάτου ἑκτου αἰῶνος ἐπὶ τοῦ Ἀκβάρ ἢ μᾶλλον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος ἐπὶ τοῦ υἱοῦ του Aureng—Zeyb, ὅστις τὸν ἐξεθρόνισεν ἐν ἔτει 1656. Τὸ ἀνάκτορον τῆς Λαχόρης, τὰ πολυάριθμα μνημεῖα τοῦ Δαλχί, τὰ θαυμάσια ἀνάκτορα τοῦ Ἀζμὴρ καὶ τοῦ Ἀλχούρ, εἶνε ἀγνότερα κατὰ τὸ ὕψος καὶ ὄχι ὀλιγώτερον πλούσια. Ἐκεῖ εὐρίσκεται τὸ φρούριον τοῦ Ἀκβάρ, τὸ «Τζαμίον τῶν μαργαριτῶν» καὶ πρὸ πάντων τὸ Tadj, τὸ ἀριστοτέργημα τῆς Ἰνδικῆς.

Ἡ αὐτοκράτειρα Tadj Mahal, διάσημος γυνή